

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Verkko-oppimateriaalit yhteiseen käyttöön

www.vy.fi/vomyke

Totti Tuhkanen
kehittämispäällikkö
SVYPA
TieVie Helsinki 26.10.2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

SVY-STRATEGIAN 2005-2010 TAVOITEALUEET

AOR1: Joustavan opiskelun ja sitä tukevan sähköisen asioinnin kehittäminen

AOR2: Verkko-opetuksen ja oppimateriaalien yhteiskäyttöisyyden edistäminen

AOR3: Yhteisesti tuotettujen tv-t-koulutuspalveluiden ja tv-t-tukipalveluiden laaja käyttöönotto

AOR4: Virtuaaliyliopistotoiminnan integrointi eurooppalaiseen korkeakoulutus-alueeseen

SVY:n jäsenyliopistot

Tuuskanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

SVY / AOR2

Verkko-opetuksen ja oppimateriaalien yhteiskäyttöisyyden edistäminen

Verkko-oppimateriaalien yhteiskäytön ja yhteiskäyttöön tuottamisen keskeisiä ongelmia AOR2:n selvitysten mukaan ovat:

- mistä niitä saa?
 - aineistojen jakelun ja löydettävyyden puutteet
- mitä niille saa tehdä?
 - oppimateriaaleihin liittyvien oikeuksien hallinnan ongelmat
- kannattaako niitä tehdä?
 - oppimateriaalien tuottajien meritoitumisen johtavien laatua varmistavien julkaisutapojen ja menettelyjen puutteet.

Tuuskanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

SVY / AOR2

Toteutuakseen laaja verkko-oppimateriaalien yhteiskäyttöisyys edellyttää:

- Nykyistä kattavampaa **sopimista ja lisenssointia** aineistojen hallitun yhteiskäytön ja ylläpidon mahdollistamiseksi.
- Sisältöjen **hallinnan ja kuvailutiedon tuottamisen prosessitukea** jotta kuvailu=hakutiedon käyttö ja automaattinen siirto eri järjestelmien välillä voisi toteutua.
- Sisällöllisen ja opetuksellisen **laadun arviointimenettelyä** ja tähän liittyvän kuvailutiedon ylläpidon/välittämisen ratkaisuja. Tässä (referee-toiminnan) kehitystyössä ovat tieteenalat keskeisessä asemassa.

Tuuskanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

SVY / AOR2

Kriittisiä toimenpidealueita vuosina 2006-2008 ovat:

1. Aineistojen käyttöä määrittävät sopimukset ja niiden ylläpitoratkaisut
2. Tuotantoprosessi joka turvaa aineistojen laadun ja löydettävyyden
3. Aineistojen ylläpidon ja pitkäaikaissäilytyksen valtakunnalliset toimintamallit

Toimenpidesuosituksat yliopistoille 5/2006

Julkaisukanavahanke Refereepalveluhanke

Koordinoitu yhteistyö

Aineistojen löydettävyyden, saavutettavuuden ja esteettömyyden tavoitetaso katsotaan toteutuneeksi, kun verkkoaineistot ovat kansalliskirjaston Nelli-portaalin kautta haettavissa aineiston käyttöoikeus- ja referee-tiedoin kuvattuina.

Tuuskanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

SVY / AOR2

Toimenpiteet kiinnitetään verkkoaineiston yleiseen elinkaarimalliin:

1. Tuotantoprosessin alkupäässä joustavat liittymät paikallisille sisällönhallintayksiköille
2. Prosessiyöllineet ohjaavat aineiston kuvailutiedon tuottamiseen.
3. Tuotantoprosessissa käytetään paikallisia tai korkeakoulujen yhteisiä laadunseurantamenettelyjä ja -kriteerejä.
4. Referee-prosessi tukee oppimateriaalin yhteiskäyttöä ja vahvistaa oppimateriaalin tuottamisen merittävyyttä.
5. Tuotantoprosessiin liittyvä sähköinen oikeuksienhallintapalvelu mahdollistaa aineiston sopimus pohjaisen jakelun.
6. Julkaiseminen ja ylläpito integroituvat kansalliskirjaston lietojärjestelmiin ja menettelytapoihin

Tuuskanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Julkaisukanava-hanke

Verkko-oppimateriaalien oikeuksien hallinnan, jakelun ja löydettävyyden kehittäminen kansallisessa virtuaaliyliopistotoiminnassa

Hankkeessa mukana:
 Jyväskylän yliopisto – Helsingin yliopisto – Oulun yliopisto –
 Tampereen teknillinen yliopisto – Tampereen yliopisto –
 Suomen virtuaaliyliopiston palveluyksikkö

Koordinaattori:
 Pääsuunnittelija Risto Heikkinen, JY:n kirjasto
 Rahoitus: vuosille 2007-2008

Tuhkanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Tavoitteena

- pilotti
 - julkaisujärjestelmä, jolla voidaan
 - huolehtia sähköisesti verkko-oppimateriaalien tekijän- ja käyttöoikeuksien hallinnasta suomalaisissa korkeakouluissa
 - parantaa aineiston jakelumahdollisuuksia ja löydettävyyttä

Tuhkanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Järjestelmän komponentit

- DSpace www.dspace.org
- Sopimuksenhallintajärjestelmä
- Referee-palvelu
- NELLI www.nelliportaali.fi

Tuhkanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Huomioita

- mukana aineistotuotannon ketju tuottamisesta materiaalin käyttöön ja arkistointiin
- jokaiselle aineistotypille, kokoelmalle (video, luentomonisteen, verkkajulkaisu ...) tarjotaan oma kanava
- materiaalin kuvailutietojen sekä tekijän- ja käyttöoikeussopimusten muodostaminen voidaan liittää suoraviivaisesti materiaalin julkaisemisen yhteyteen
- järjestelmää voidaan käyttää kansallisen tason lisäksi paikallisessa julkaisutuotannossa.

Tuhkanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Huomioita

Kuvailutietojen sekä tekijän- ja käyttöoikeussopimusten muodostaminen materiaali-prosessin osana

Tuhkanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Pohjatyötä hankkeelle

- kartoitus yliopistojen tekijänoikeussopimusten ja käytäntöjen tilanteesta yhteiskäytön näkökulmasta (5/2006)
- suomalainen metatietomalli digitaalisten oppimateriaalien kuvaukseen (koord. Oph, 11/2006)
- selvitys yliopistokohtaisten sähköisten materiaaliarkistojen ja mediapalvelinten palveluprofileista ja yhteentoimivuuden edellytyksistä (11/2006)
- selvitys verkkoaineiston yhteiskäyttöisyyden kriteerien kuvaamiseksi (12/2006)

Tuhkanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Referee-palveluhanke

Verkko-oppimateriaalien laadunarviointipalvelun kehittäminen kansallisessa virtuaaliyliopistotoiminnassa

Hankkeessa mukana:
Lappeenrannan teknillinen yliopisto – Tampereen teknillinen yliopisto –
Oulun yliopisto – Joensuun yliopisto – SVYPA
Koordinaattori:
Vastaava suunnittelija Annikka Nurkka, LTY
Rahoitus: vuosille 2007-2008

Tuhkanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Verkko-oppimateriaalien laadunarviointipalvelun idea

Opettajat ja tiimit, jotka ovat tuottaneet korkealaatuista verkko-oppimateriaalia, saavat:

- tunnustusta työlleen
- julkisuutta ja käyttäjiä tuottamalleen oppimateriaalille
- kilpailukykyä verkko-oppimateriaaleille suhteessa muihin julkaisumuotoihin

Tuhkanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Referee-palveluhankkeen tavoitteet

- Hankkeessa kehitetään palvelu, jolla voidaan toteuttaa yliopistoissa tuotettujen verkko-oppimateriaalien laadunarviointi.
- Rakennettavan palvelun lähtökohtana on kehittävän arvioinnin näkökulma – ei pelkkä numeerinen tms. arvostelu.
- Laadunarviointipalvelu rakennetaan osaksi Julkaisukanavaa.
- Arviointitieto liitetään osaksi aineiston kuvailutietoa ja on siten käytettävissä aina aineistohakua tehtäessä.
- Palvelu tuotteistetaan osaksi SVY:n palveluyksikön organisoimaa palvelutoimintaa.

Tuhkanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Esiselvitysvaiheen liittymäpinnat arviointikriteeristöihin ja -prosesseihin

- Merlot-konsortion arviointiprosessi
- EFMD CEL-hankkeen verkko-opetuksen arviointi- ja akkreditointiprosessi
- CLOE (Collaborative Learning Object Exchange) -projekti
- European Schoolnet-hankkeen laadunarviointimalli
- Learning Object Review Instrument (LORI)-työkalu
- Verkko-opetuksen laadunhallinta ja laatupalvelu-hanke (Vopla)
- Suomen virtuaaliyliopiston laatukriteeristö verkkopalveluille
- TieDot hankkeen verkkokursseista tehty pedagoginen arviointi
- Opetushallituksen kriteeristöt

→ Olemassa olevat kriteeristöt voidaan jakaa pedagogisiin, sisällöllisiin ja teknisiin kriteereihin

Tuhkanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Arviointimalli – 1. versio

Verkko-oppimateriaalin elinkaari: tuotettu—arvioitu—akkreditoitu

Tuhkanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Suomen virtuaaliyliopisto
Finnish Virtual University

Tavoiteltavat hyödyt

- Verkko-oppimateriaalin tuottajalle laadunvarmistusmenettely tarjoaa mahdollisuuden meritoitumiseen akateemisella uralla.
- Tuottaja saa tukea ja näkökulmia verkko-oppimateriaalin edelleen kehittämiseen.
- Verkko-oppimateriaalien käyttäjälle menettely tarjoaa tietoa aineiston (korkeasta) laatutasosta.
- Verkko-oppimateriaalien arviointisijoille menettely tarjoaa myös mahdollisuuden meritoitumiseen.

Tuhkanen – Heikkinen – Nurkka: AOR2-hankkeet 2006

Nähtävissä olevat haasteet

- Mistä resurssit arviointityön organisointiin?
- Miten saadaan rekrytoitua vertaisarvioijia tekemään arviointityötä (erityisesti sisällöllinen arviointi)?
- Miten saadaan opettajat haluamaan arviointia materiaalilleen?
- Riittääkö opettajan motivoitumiseksi meritoituminen oppimateriaalin tuottajana tai arvioijana?
- Arviointimenettely ei saa olla liian työllistävä
- Kehittävän arvioinnin ja luokittelevan arvioinnin ajatuksellisen ristiriidan ylittäminen

19

Yhteenvedona:

Yhteiskäyttöisyyden kriteerit Julkaisukanavapalvelussa

- Löydettävyyys
- Saavutettavuus

Laadunarvioinnin kriteerit Referee-palvelussa

- Sisällölliset kriteerit
- Pedagogiset kriteerit
- Tekniset kriteerit